

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NUN LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNA İLİŞKİN HÜKÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Abdullah ERDOĞAN*

ÖZET

1 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren 6102 Türk Ticaret Kanunu ile getirilen değişiklikler limited şirket genel kurulunu da etkilemiştir. Öncelikle ortaklar umumi heyeti ifadesi bir kenara bırakılarak limited şirket genel kurulu ifadesi kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca anonim şirket hükümlerine yapılan atıflarda ortak sayısının referans alınması kuralı terk edilerek, atıf konu itibarıyla gerçekleşmiştir. 6102 Sayılı TTK ile genel kurul toplantılarının çevirim içi toplanabileceği de mümkün kılınarak yeni Kanun'un teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Çalışmamızda limited şirket genel kuruluna ilişkin 616 vd. hükümleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmış ve bu amaçla genel kurulu toplantıya çağrı, genel kurula katılma ve oy hakkı, toplantı ve karar yeter sayıları incelenmiştir. Açıklamalarımızın gerçekleştirilmesinde TTK'nin çok kısa bir süre önce yürürlüğe girmesi sebebiyle özellikle mehaz İsviçre Borçlar Kanunu hükümlerinde kıyas yapılarak kaynak kanundan yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Limited Şirket, Genel Kurul, Genel Kurula Katılma ve Oy Hakkı, Toplantıya Çağrı, Toplantı ve Karar Yeter Sayıları

AN ASSESSMENT OF THE RULES ABOUT LIMITED LIABILITY COMPANIES ACCORDING TO TURKISH COMMERCIAL CODE NUMBERED 6102

ABSTRACT

Changes having been brought by Turkish Commercial Code numbered 6102 inured on 1st of July, 2012 has effected general assembly of limited liability companies. First of all the term used for general assembly and attribution rules has changed. In old TCC attribution used to done by using number of shareholders; however, in new Code, attribution is done only a few topics in the light of Code without looking number of shareholders. In new TCC, for catching up with technological improvements, online general assembly is also available now.

* Yrd. Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku ABD Öğretim Üyesi.

In our work, we want to explain the articles started 616 and for achieving this aim subjects like invitation, joining and voting rights, quorum will be explained. Because TCC has inured more recently, it is benefited from referred Code: Swiss Obligation Code.

Keywords: *Limited Liability Companies; General Assembly; Joining and voting Rights, Invitation, Quorum.*

A. Genel Olarak

6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 536 ila 539. maddeleri arasında düzenlenen limited şirket genel kurulu, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 616 ila 622. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu açıdan bakıldığında, öncelikle 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda limited şirket genel kurulunun daha detaylı düzenlendiğini söylemek mümkündür. Ayrıca Eski TTK'de limited şirket genel kurulu "ortaklar umumi heyeti" olarak düzenlenmekte iken TTK'de kanımızca dilde modernleşme sağlanabilmesi açısından "genel kurul" ifadesinin kullanılması isabetli olmuştur.

Limited şirketlere uygulanacak TTK hükümleri bakımından da her iki kanun arasında büyük farklılıklar söz konusu olduğunu belirtmek gerekir. Şöyle ki, Eski TTK'de ortak sayısına göre bir ayırımın varlığı söz konusu olup, ortak sayısının yirmiden fazla olduğu limited şirketlerin genel kurulları hakkında anonim şirket genel kuruluna ilişkin hükümlerin uygulanması gerekmekte idi. Oysa TTK'de, ortak sayısına göre yapılmış bu ayırım bir kenara bırakılarak TTK'de öngörülen bazı konulara münhasır olmak kaydıyla anonim şirket genel kurullarına ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Konu itibariyle anonim şirket genel kuruluna ilişkin hükümlere atfın yapıldığı TTK m. 617/3 hükmü bu duruma en iyi örnektir. Gerçekten, Eski TTK'deki ortak sayısına göre yapılan ayırımın aksine, toplantıya çağrı, azlığın çağrı ve öneri hakkı, gündem, öneriler, çağrısız genel kurul ("*Universalversammlung*"), hazırlık önlemleri, tutanak, yetkisiz katılma gibi konularda anonim şirketlere ilişkin hükümlerin uygulanacağını belirtmesi kanun koyucu bakımından yeni bir yaklaşımın kabul edildiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Limited şirket genel kurulu, limited şirketin kanunen zorunlu organıdır. Zira TTK m. 1534/1'e göre kenar başlıkları metne dâhil olduğundan,

“Şirketin Organları” başlığının alt başlığında “A) Genel Kurul” denilmek suretiyle genel kurulun, limited şirketin zorunlu organlarından biri olduğu sonucuna ulaşmak mümkün olacaktır. Ancak burada genel kurul ifadesinden anlaşılması gerekenin, pay sahiplerinin bütünü değil, kural olarak sadece hazır bulunanların katılımı ile gerçekleşen genel kurul toplantısının kendisi olduğunun da belirtilmesi gerekir¹. Ayrıca TTK m. 616/1’de “Genel kurulun devredilmez yetkileri şunlardır:” hükmü de genel kurulun limited şirketin zorunlu bir organı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Şöyle ki, TTK m. 616’da düzenlenen yetkiler, genel kurula “devredilmez” nitelikte bahsedilen yetkiler olduğundan, bu yetkilerin başka bir organ tarafından kullanılması söz konusu olamayacak ve bu da genel kurulu limited şirket için olmazsa olmaz hale getirecektir.

Limited şirket genel kurulu ayrıca temel kararların alındığı bir karar organıdır². TTK m. 616/1, (j)’de genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi ile yetkilendirildiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu konularda genel kurulun karar vereceğinin belirtilmesi de, onun bu niteliğini açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca genel kurul adından da anlaşılacağı gibi bir “kurul”

¹ Doktrinde baskın görüşe göre genel kurulun organ sıfatının kabulü için bkz. Heidelberger Kommentar zum GmbH-Recht/*Fichtelmann, Helmar, C.F. Müller*, 6. Bası, 2006 Heidelberg, § 45 Rn. 1, 6; Ulmer, Peter/Habersack, Mathias/Winter, Martin/*Hüffer, Uwe*, Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG). Großkommentar, Mohr Siebeck, 2008 Tübingen, Rn. 3, § 45 Rn. 6; aynı yazar, FS 100 Jahre GmbHG, 1992, S. 521, 524; *Meyer-Landrut, Joachim/Müller, Georg/Niehus, Rudolf*, Kommentar zum GmbH – Gesetz, Otto Schmidt, 1987, Köln, Rn. 2; *Raiser, Thomas/Veil, Rüdiger*, Recht der Kapitalgesellschaften, 5. Bası, Verlag Franz Vahlen, 2010 München, § 31 Rn. 1 vd.; Baumbach, Adolf/Hueck, Alfred/*Zöllner, Wolfgang*, Beck’sche Kurz-Kommentare, GmbH-Gesetz, 20. Bası, Beck Verlag, 2013 München, Rn. 2, § 45 Rn. 4; farklı görüş için bkz. Lutter, Marcus/Hommelhoff, Peter/*Bayer, Walter*, GmbH Gesetz Kommentar, Beck Verlag, 18. Bası, 2012 München, § 45 Rn. 2; Rowedder, Heinz/Schmidt-Leithoff, Christian/*Koppensteiner, Hans-Georg*, Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG): Kommentar, 5. Bası, Franz Vahlen, 20013, München, § 45 Rn. 3; Michalski, Lutz/*Römermann, Volker*, Kommentar zum Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbH-Gesetz), 2. Bası, Beck Verlag, 2010 München, Rn. 8, § 45 Rn. 12; *Roth, Günter H./Altmeppen, Holger*, Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbH) Kommentar, 7. Bası, Beck Verlag, 2012 München, § 45 Rn. 2; *Scholz/Schmidt, Karsten/Seibt, Cristoph H.*, GmbHG, Otto Schmidt Verlag, 2012 Köln, Rn. 1, § 45 Rn. 5; Schmidt, Karsten, Gesellschaftsrecht, 2. Bası, Köln 1991, § 36 I 1 a; Schmidt, Karsten, Gesetzliche Formenstrenge bei GmbH-Beschlüssen? Zur Deutung des § 48 GmbHG durch das BGH-Urteil vom 16.1. 2006, NJW 2006, 2599, 2601; Münchener Handbuch GmbH/*Wolff, Reinmar*, 4. Bası, Beck Verlag, 2012 München, § 36 Rn. 1.

² Karar organı hakkında bkz. AKÜNAL, Teoman, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1995, s. 37; ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1970, s. 95.

organ olup fert organ şeklinde faaliyette bulunmaz³. Ancak TTK ile getirilen en önemli değişikliklerden biri de tek kişilik limited şirket olduğundan, bu durumda genel kurulun fert organ niteliğini haiz olup olmadığı tartışılabilir. Ancak, TTK m. 616/3'te, tek ortaklı limited şirketlerde bu ortağın "genel kurulun" tüm yetkilerine sahip olduğunun belirtilmesiyle, yine ortada tek kişiden ibaret olsa da bir genel kurulun varlığının kabulü gerekmektedir⁴.

Genel kurul, her ne kadar müdürlerin atanmaları ve görevden alınmalarının gerçekleştiği organ olsa da bu durum genel kurulu müdürlere nazaran bir üst organ haline getirmez. Zira YTTK m. 616'nın gerekçesinde organlar arasında bir işlevler ayrılığı ilkesinin egemen olduğu belirtilmek suretiyle altlık-üstlük ilişkisinin söz konusu olmadığı açıkça belirtilmiştir⁵. TTK m. 625/2'ye göre müdürlerin bazı hususları genel kurulun onayına sunmaları gerekliliği de bu işlevler ayrılığı ilkesine aykırılık teşkil etmemektedir⁶. Çünkü müdürlerin yaptıkları her işlemi yahut aldıkları her kararı genel kurulun onayına sunmaları gerekliliği söz konusu olmayıp, genel kurulun onayına sunulacak hususlar "belirli kararlar" yahut "münferit sorunlar" ile sınırlı tutulduğundan, organlar arasında mütemedi bir hiyerarşiden söz etmek kanımızca da isabetli değildir. Ancak mehz İsviçre Borçlar Kanunu'nun 804. maddesinin 1. fıkrasında "*oberstes Organ*" ifadesi ile genel kurulun "en üst organ" olduğu belirtilmiştir. Kanun koyucunun bu açıdan bakıldığında mehz kanundan farklı bir düzenleme öngördüğü açık olup, kanımızca gerekçede anılan nedenlerle de organlar arasında hiyerarşik bir ilişkinin değil, işlevler

³ Kurul organ hakkında ayrıca bkz. AKÜNAL, s. 37; ÖZTAN, s. 100.

⁴ Tek kişilik limited şirket için bkz. TEKİNALP, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012, s. 403.

⁵ **Gerekçe Madde 616:** 6762 sayılı Kanunun 539 uncu maddesinde olduğu gibi genel kurulun devredilemez yetkilerini değişik bir sistem bağlamında düzenlemektedir. Devredilemeyen yetkiler organsal yapıya ve ortak haklarına aittir. Böylece, organlararası işlevler ayrımı kanunî düzen niteliğini kazanmaktadır. Çünkü, 625 inci madde de aynı sistem müdürler için öngörülmüştür. Organlararası altlık üstlük anlayışını reddeden 6762 sayılı Kanun ve Tasarı genel kurul için üst organ sıfatını kullanmayarak işlevler ayrımı ilkesinde İsv. BK'ya nazaran daha nettir. Gerçi İsviçre öğretisinde üst organ sıfatının işlevler ayrımını bertaraf etmediği açıklanır. Ancak nitelendirmenin yorum güçlüklerine yol açtığı da görmezden gelinmeyecek bir olgudur. Hükümde iki sınıf yetki yer almıştır. Birinci sınıfta kanunen devredilemez nitelikteki yetkiler sayılmıştır. İkincisinde ise bu niteliği şirket sözleşmesi ile alan yetkiler gösterilmiştir. Hükümün ikinci fıkrasında yer alan yetkiler, ancak şirket sözleşmesinde öngörülmüşlerse bu niteliği kazanırlar. İkinci sınıfa giren bir konunun, şirket sözleşmesinde, genel kurul tarafından karara bağlanacağına hüküm altına alınmış olması yeterlidir; yoksa yetkinin devredilemez nitelik taşıdığına belirtilmesi şart değildir.

⁶ AKBAY, Direnç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre, Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010, s. 29.

ayrılığı ilişkisinin söz konusu olduğunu söylemek mümkündür. Zira kanun koyucunun TTK m. 616'da mehz kanununun ilk fıkrasına yer vermeyip, bu hükmü mehz kanununun 2. fıkrası ile başlatması da organlar arasındaki hiyerarşik ilişkinin kasıtlı olarak bir kenara bırakıldığını kanıtlar niteliktedir.

Genel kurul ile müdürler arasındaki ilişkinin işlevler ayrılığı ilkesi temeline dayandığının kabulünün bir sonucu olarak bu işlevlerden hangilerinin genel kurula “devredilmez yetki” olarak bahşedildiği de belirtilmelidir. TTK m. 616'da bentler halinde yer alan yetkiler bakımından TTK ile mehz kanun arasında son derece önemli farklılıklar olduğunu belirtmemiz gerekir. Şöyle ki, TTK m. 616'da devredilmez yetkiler, şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde genel kurulun devredilmez yetkilerinden sayılacak hususlar ile şirket sözleşmesinde öngörülme koşulu olmadan genel kurulun devredilmez yetkilerinde sayılacak hususlar olmak üzere ikili bir tasnife tâbi tutulmuştur. Söz konusu hükmün 1. fıkrasının (j) bendinde konu sınırlaması olmaksızın şirket sözleşmesiyle yetkilendirilmek kaydıyla her hususun, genel kurulun devredilmez yetkilerinden olacağı kararlaştırılabilecek iken; aynı hükmün 2. fıkrasında ise sadece sayılan 6 bentte yer alan konularda şirket sözleşmesiyle genel kurula devredilmez yetkiler tanınabileceği anlamı çıkmaktadır. Aynı hükmün fıkraları arasındaki bu çelişki mehz kanunda söz konusu değildir. Çünkü mehz kanun 804. maddesinde genel kurulun devredilmez yetkileri TTK m. 616'in hem 1. hem de 2. fıkrasını aynı fıkranın bentleri halinde düzenleyerek, TTK m. 616/2'deki konu sınırlaması söz konusu olmaksızın her hususta genel kurula şirket sözleşmesi ile devredilmez yetkiler bahşedilebileceği belirtilmiştir. Kanaatimizce TTK m. 616'nın mehz kanun metnine uygun şekilde yorumlanması hukuk mantığı açısından daha isabetli olacaktır. Bir başka ifadeyle, İsv. BK m. 804/2'de TTK m. 616'nn 1. ve 2. fıkralarındaki tasnif söz konusu değildir. Bu sebeple, TTK m. 616'nın 1. ve 2. fıkralarının aynı fıkranın bentleri olarak düzenlenmesi daha uygun olmakla birlikte, TTK m. 616/1, (j) bendi (İsv. BK. 804/2, 18), hükmün 2. fıkrasını da kapsar nitelikte olduğundan, bu bendin uygulanmasının yeterli olduğunu söyleyebiliriz. Sonuç olarak, kanımızca, şirket sözleşmesinde öngörülebilecek her yetkinin, diğer organların yetkilerine hâle gelmemek kaydıyla, genel kurula devredilmez bir yetki olarak bahşedilebileceğini ve TTK m. 616/2'deki konu sınırlamasının uygun olmadığını söylemek mümkündür.

B. Katılım Hakkı

Oy hakkının olup olmadığına bakılmaksızın her ortağın limited şirket genel kurul toplantısına katılma hakkı vardır⁷. Aynı şekilde toplantıya katılma

⁷ Grunewald, Barbara, Gesellschaftsrecht, 5. Bası, Mohr Siebeck Verlag, 2002 Tübingen, s.

hakkı için taahhüt edilen sermayenin bilfiil getirilmiş olması da gerekmez⁸. Toplantıya katılım hakkı oy hakkından farklı olarak dokunulamayacak (kendisinden mahrum bırakılmayacak) hak olarak görülmelidir⁹. Toplantıya katılım hakkı, toplantıda hazır bulunma ve gündem konularıyla ilgili müzakerelere aktif bir şekilde iştirak ve bunlara ilişkin olarak görüş açıklama imkânlarını içerir¹⁰. Böylece genel kurul toplantısında irade oluşumu sürecine etkide bulunma imkânı elde edilmiş olur¹¹.

Paylar üzerinde iştirak halinde mülkiyetin bulunması hallerinde (örneğin miras ortaklığında olduğu gibi) müşterek mülkiyete sahip olanların tamamının toplantıya katılma haklarının varlığından söz etmek mümkündür. Bu kişilerin tamamının genel kurul toplantısına katılma haklarının olması, onların katılım hakkının sağladığı imkânların tamamını (konuşma, öneride bulunma gibi) tek tek kullanabilmeleri anlamına gelmektedir. Oy hakkının kullanılması bağlamında beraber hareket etmeleri gerekeceğinden bu kişilerin kendi aralarında anlaşamamaları halinde oy kullanmaları mümkün olmayacaktır¹². Fakat şirket sözleşmesi oy hakkını olduğu gibi genel kurula katılma hakkını da bu hakkın özünü zedelememek kaydıyla düzenleyebilir¹³. Bu bağlamda şirket sözleşmesi bunların müşterek bir temsilci üzerinde anlaşır ancak onun

346, Rn. 80; ayrıca bkz. BGH NJW 1972, 2225; WM 1985, 568.

⁸ Scholz/Schmidt/Seibt GmbHG, § 48 Rn. 13; Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer, GmbHG § 48 Rn. 14.

⁹ Somut olayın niteliklerinin de dikkate alınması gerekliliği ile beraber aynı görüşte Lutter, Marcus/Hommelhoff, Peter/Bayer, Walter, GmbH-Gesetz Kommentar, 18. Bası, Otto Schmidt Verlag, 2012, Köln, Rn. 3; Michalski/Römermann, Rn. 74; Ulmer, Peter/Hüffer; Uwe, Rn. 23, 72; Rowedder/Schmidt – Leithoff/Koppensteiner, Rn. 9; Scholz/Schmidt/Seibt, Rn. 18; Vogel, Wolfgang, Gesellschafterbeschlüsse, Otto Schmidt Verlag, 2. Bası, 1986 Köln, s. 138; BGH GmbHR 1989, 120; OLG Frankfurt GmbHR 1984, 100; aynı eğilimde RGZ 167, 73 vd.

¹⁰ Goette, Wulf, Die GmbH, 2. Bası, Beck Verlag, 2002 München, § 7 Rn. 43; Scholz/Schmidt/Seibt GmbHG § 48 Rn. 16; Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer, GmbHG, § 48 Rn. 13.

¹¹ OLG Düsseldorf NJW-RR 1992, 1452, 1453; Michalski/Römermann, GmbHG, § 48 Rn. 31.

¹² Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer GmbHG, § 48 Rn. 15.

¹³ Bu konuda doktrinde baskın görüş için bkz. Hachenburg, Max/Schilling, Wolfgang, GmbHG, 7. Bası, Walter de Gruyter, 1981 Berlin, § 14 Rn. 33 ve § 48 Rn. 8 ve 9; Scholz/K. Schmidt, GmbHG, § 48 Rn. 12, 15; Roth, Günter Hans, Kommentar zum GmbH Gesetz, 2. Bası, Luchterhand, 2009 Köln, § 48 Anm. 2.3; Baumbach, Adolf/Hueck, Alfred/Zöllner, Wolfgang, GmbHG, § 48 Rn. 3 ve 4; anonim şirketlerde birlikte temsil ile ilgili olarak kısmen farklı görüşte GroßkommAktG/Barz, Carl Hans, De Gruyter Verlag, 4. Bası, 2004 Berlin-New York, § 135 Anm. 8; karşı görüş için Zöllner, Wolfgang, Kölner Kommentar zum Aktiengesetz, Carl Heymanns Verlag, 3. Bası, 2004 Köln, § 34 Rn. 80.

üzerinden toplantıya katılabileceklerini öngörebilir¹⁴. Şirket sözleşmesinde bu yönde bir hükmün bulunması halinde diğer hak sahiplerinin toplantıya katılmalarına engel olunabilir. Birden fazla kişinin ortaklık payları üzerinde beraberce mülkiyete sahip olduğu hallerde, şirket sözleşmesinde bu kişileri temsilen ancak bir kişinin genel kurul toplantılarına katılabileceğine ilişkin bir hükmün öngörülmesi de bu ilkeye aykırılık teşkil etmez¹⁵.

Belli paylar üzerindeki haklardan bir kısmının veya payın kendisinin belli haklar devredende saklı kalması kaydıyla üçüncü bir kişiye devredilmesi halinde, genel kurula katılım hakkının kime ait olacağı sorunu ile karşılaşılabılır. Bahsedilen hakların yed-i emine devri halinde yed-i emin katılım hakkına sahip olacaktır¹⁶. Pay üzerinde rehin hakkının tesis edilmiş olması halinde ise katılım hakkı pay sahibi ortakta kalır¹⁷. Fakat rehinin tesisi yanında genel hükümlere göre rehin alana genel kurul toplantısına katılım konusunda yetki verilmesi de mümkündür¹⁸. Pay üzerinde intifa hakkı tesis edilmiş olması da paya sahip ortağın ortaklık sıfatında bir değişiklik oluşturmaz ve onun genel kurula katılım hakkı devam eder¹⁹.

Şirket sözleşmesi çok önemli, objektif sebeplerin varlığı ve şirket menfaatinin bunu gerektirmesi durumunda, bu hakkın özünü zedelemeyecek şekilde - özellikle de toplantıya bizzat katılım hakkından yoksun kalmayı telafi edecek yeterli ikame imkânların sunulması halinde (örneğin bağımsız bir kişi tarafından temsil edilme imkânının sunulması gibi) - ortağın toplantıya katılma hakkının olmayacağını hükme bağlayabilir²⁰. Bu tür kısıtlamaların

¹⁴ Krşl. *Scholz/Winter*, age, § 18 Rn. 14; *Schilling, Wolfgang/Zutt, Wilhelm: Hachenburg*, age, § 18 Rn. 17; *Scholz/K. Schmidt*, age, § 48 Rn. 12; *Michalski/Römermann*, Rn. 42; *Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer*, Rn. 27; BGH GmbHR 1989, 120; Mirasçı sıfatıyla komanditer ortak olacaklar için temsilci tayin etmeleri gerekliliğine ilişkin olarak ayrıca bkz. BGHZ 46, 294; veya aynı gruba dahil olan birden fazla ortak için bkz. *Hachenburg/Schilling*, age, § 48 Rn. 18 ve § 14 Rn. 36; *Roth*, age, § 48 Anm. 2.3; aynı yönde BGHZ 46,291/ 2941 Komandit Şirket için; HUYSA, Ayşegül Sezgin, "Genel Kurul", Sami KARAHAN Editörlüğünde, Şirketler Hukuku, (495-532), 2012, s. 514; ÇEKER, Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2000, s. 262.

¹⁵ *Baumbach, Adolf/Hueck, Alfred/Zöllner, Wolfgang*, § 48 Rn. 6.

¹⁶ *Goette*, Die GmbH § 7 Rn. 45; *Michalski/Römermann GmbHG* § 48 Rn. 56; *Scholz/Schmidt/Seibt GmbHG* § 48 Rn. 14; *Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer GmbHG*, § 48 Rn. 19.

¹⁷ *Michalski/Römermann GmbHG* § 48 Rn. 57; *Scholz/Schmidt/Seibt GmbHG* § 48 Rn. 14; *MünchKommGmbHG/Liebscher, GmbHG* § 48 Rn. 44.

¹⁸ *Michalski/Römermann, GmbHG* § 48 Rn. 57; *Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer, GmbHG*, § 48 Rn. 19.

¹⁹ OLG Koblenz GmbHR 1992, 464, 465; *Scholz/Schmidt/Seibt, GmbHG*, § 48 Rn. 14.

²⁰ BGH GmbHR 1989, 120, 121; *Roth/Altmeppen, GmbHG*, § 48 Rn. 4; *Rowedder/Schmidt-*

geçerliliği için bu kısıtlamanın objektif açıdan gerekçelendirilebilmeleri ve mahrum bırakılan hak ile bu kısıtlama gerekliliği arasında yapılacak bir kıyaslama halinde kısıtlama gerekliliğinin daha ağır basmasını gerektirecek bir durumun söz konusu olması gerekir²¹. Çok özel, ciddi durumlarda, şirket için ağır ve başka türlü engellenemeyecek tehlikelerin varlığı halinde, örneğin şirket ortağının aynı zamanda rekabet ilişkisi içinde olması veya rakip konumdaki kişilere önemli bilgilerin aktarılması tehlikesinin söz konusu olduğu durumlarda, şirket sözleşmesinde buna ilişkin bir hüküm olmaksızın da, belli konuların müzakere edileceği genel kurul toplantılarına belli ortakların katılım hakkından yoksun bırakılması mümkündür²². Tabii bu durumda toplantı başkanı tek başına bu kararı almaya yetkili değildir. Genel kurulun söz konusu ortağın oy hakkının olmadığı bir oylama sonucunda alacağı bir karar ihtiyaç olacaktır. Şirketle rekabet ilişkisi içerisinde olan bir ortağın genel olarak genel kurul toplantılarına katılım hakkından yoksun bırakılması ise şirket sözleşmesinde buna ilişkin bir hüküm olmaksızın mümkün değildir²³.

Vasi, vasiyeti tenfiz memuru, tasfiye memuru, tereke yöneticisi gibi mahkeme tarafından atanmış olan kişiler şirket ortağının yerine genel kurul toplantılarına katılma hakkına sahiptirler²⁴. Şirket ortağı tarafından atanan temsilcilerin, bunların şahsına ilişkin onların genel kurul toplantısına katılmamasını gerektiren önemli bir sebep olmadıkça bu kişilerin de toplantıya katılmalarına izin verilmelidir²⁵. Oy kullanma bağlamında kendisine temsil yetkisi verilen kişi aynı zamanda genel kurul toplantısına katılma hakkını da devralmış olur. Zira oy hakkının kullanılması ancak genel kurul toplantısına katılmak ile mümkün olabilecektir²⁶.

Leithoff/ *Koppensteiner*, GmbHG, § 48 Rn. 9; Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer, GmbHG, § 48 Rn. 25; Scholz/Schmidt/Seibt, Rn. 18 ; Meyer-Landrut, Rn. 8; aksi görüş için bkz. Handbuch GmbH/Rodewald, Jörg, 19. Bası, Otto Schmidt Verlag, 1997 Köln, Rn. 1154.

²¹ Scholz/Schmidt/Seibt, Rn. 18; Roth/Altmeyen, Rn. 4.

²² Michalski/Römermann, GmbHG, § 48 Rn. 83; Scholz/Schmidt/Seibt, GmbHG, § 48 Rn. 18; Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer GmbHG, § 48 Rn. 25; MünchKommGmbHG/Liebster, Thomas, GmbHG, § 48 Rn. 20; Vogel, Gesellschaftsbeschlüsse, 138; Lutter/Hommelhoff/Bayer, Rn. 3 ; Roth/Altmeyen, Rn. 4 ; Handbuch GmbH/Rodewald, Rn. 1154; tam açık olmamakla beraber Rowedder/Schmidt-Leithoff/Koppensteiner, GmbHG, § 48 Rn. 9.

²³ RGZ 88, 221.

²⁴ Michalski/Römermann, GmbHG, § 48 Rn. 44; Scholz/Schmidt/Seibt, GmbHG, § 48 Rn. 23.

²⁵ Scholz/Schmidt, Karsten, § 48 Rn. 20; farklı görüşte Lutter/Hommelhoff, § 48 Rn. 4. Yazar limited şirketin şahıs şirketi niteliklerine atıfta bulunarak temsili kabul etmemektedir.

²⁶ Rowedder/Schmidt-Leithoff/Koppensteiner, GmbHG, § 47 Rn. 43.

Şirket ortağının kendisi bu atanmış kişilerin yanında ayrıca toplantıya katılmayı talep edemez²⁷. Kendisine genel kurula katılma için yetki verilmiş bulunan kişilerin kendilerine ait bir hakları olmayıp ancak yetkilendiren kişinin katılım hakkından türetilen bir hak söz konusu olduğu için yetki veren kişi her zaman (toplantı esnasında bile) bu yetkiyi geri alabilir ve kendisi tekrar genel kurula katılma imkânını elde edebilir²⁸. Şirket ortağının bizzat genel kurul toplantısına katılmayı talep etmesi halinde artık onun temsilcisinin genel kurul toplantısına katılmasına izin verme ihtiyacı kalmaz²⁹. Bu düşüncenin temelinde özel bir izin olmaksızın genel kurula katılacak kişi sayısının arttırılamaması gerekliliği yatar. Yine aynı düşünceden ötürü birden fazla temsilcinin atanmış olması ve bunların birlikte temsil ile yetkilendirilmeleri halinde, bu temsilcilerden ancak bir tanesinin genel kurula katılabileceği söylenebilir³⁰. Gerçi Alman Yargıtay'ı 1989 yılında önüne gelen bir uyuşmazlık³¹ ile ilgili olarak, şirket sözleşmesinde sonradan yapılacak bir değişiklik ile her ortağın ancak bir temsilcisini genel kurul toplantısına gönderebileceğinin öngörülebileceğini ifade etmekte ve bu durum kural olarak şirket ortaklarının şirket sözleşmesinde bunu kısıtlayan bir hüküm olmaması halinde birden fazla temsilcisini genel kurul toplantısına gönderebileceği sonucuna işaret etmektedir. Fakat burada dava konusu olan uyuşmazlık çok

²⁷ OLG Stuttgart NJW-RR 1994, 167, 168; Fingerhut, Michael/Schröder, Mathias, Recht des GmbH-Gesellschafters auf Beziehung eines juristischen Beraters in der Gesellschafterversammlung, BB 1999, 1230, 1232.

²⁸ Rowedder/Schmidt-Leithoff/Koppensteiner, GmbHG, § 48 Rn. 8; Scholz/Schmidt/Seibt, GmbHG, § 48 Rn. 24; Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer, GmbHG, § 48 Rn. 18.

²⁹ Bu konuda doktrinde baskın olan görüş için bkz. Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer, Rn. 18; aynı yönde § 47 Rn. 101; Michalski/Römermann, Rn. 52; Scholz/Schmidt/Seibt, Rn. 24; Rowedder/Schmidt-Leithoff/Koppensteiner, Rn. 8; OLG Stuttgart GmbHR 1994, 258 vd. farklı yönde Schmidt, Hans Martin, Bevollmächtigte in der Gesellschafterversammlung der GmbH, GmbHR 1963, 145; bu görüşten ayrılan ve diğer ortaklara karşı belli konularda uzmanlık bilgisinden yoksun olmaktan dolayı dezavantajlı durumda olabilecek ortakların yanlarında refakatçi bir danışman bulundurabilmeleri gerekliliği ilgili olarak bkz. OLG Düsseldorf, DB 1993, 527; bu kişilerin özel durumlarda kendilerinin uzmanlık bilgilerinden yararlanılmak üzere refakat edecek danışmanların genel kurul toplantısına katılmasına istisnâen izin verilmesi ile, bu durumdaki ortakların söz konusu ihtiyaçları yeterli derecede dikkate alınmış olacaktır. bkz. Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG, § 48 Rn. 12.

³⁰ Daha detaylı bilgi için bkz. Hachenburg/Hüffer, § 47 Rn. 103; aynı şekilde Saenger, Ingo/Inhester, Michael/Bergjan, Ralf, GmbH Handkommentar, Nomos Verlag, 1. Bası, 2011 Baden Baden, Rn. 6; Ensthaler, Jürgen/Füller, Jens Thomas/Schmidt, Burkhard, Kommentar zum GmbH-Gesetz, 2. Bası, Luchterhand Verlag, 2009 München, Rn. 6; daha sıkı şartlar öne süren ve bunun için şirket sözleşmesinde buna ilişkin bir hükmün gerekliliğini öne süren görüş için Scholz/Schmidt/Seibt, Rn. 24.

³¹ BGH GmbHR 1989, 120.

özel bir durum arz etmekte idi ve genelleme yapılmaya elverişli bir uyuşmazlık değildi. Çünkü bahsi geçen uyuşmazlığın konusu her ne kadar bir limited şirket genel kuruluna katılım hakkı ile ilgili idiyse de, davalı konumdaki ve şirket sözleşmesinde sonradan yapmış olduğu değişiklik ile her ortağın ancak bir temsilcisini genel kurul toplantısına gönderebileceğini hükme bağlayan limited şirket aslında enerji sektöründe faaliyette bulunan RWE isimli anonim şirketin yerel pay sahiplerinin enerji sektörü ile ilgili karar alma süreçlerinde koordinasyon içerisinde hareket edilmesini sağlama amacıyla kurdukları bir dernek idi. Burada aslında limited şirket şeklinde örgütlenmiş bir derneğin işleyişi ile ilgili bir uyuşmazlık olduğu için genelleme yapılacak türden tipik bir uyuşmazlık söz konusu değildi. Ayrıca ortaklık hakkının ifadesini bulduğu (genel kurul toplantısına) katılım hakkının vazgeçilmez, dokunulmaz çekirdeği ancak ortağın ortaklık haklarını kullanmasının engellenmesi halinde zedelenmiş olur³² ki, bu da daha çok ortağın atanması/azledilmesi süreçlerinde söz sahibi olmadığı bir temsilci tarafından temsil edilmesi zorunluluğunun getirilmesi halinde olabilir. Ortağın genel kurul toplantısına katılma hakkı onun bu toplantıda sadece bir temsilci tarafından temsil edilmesi halinde de korunmuş olur.

Fiil ehliyeti olmayan küçük (TMK m.14) ve sınırlı ehliyetsiz (TMK m.16) ortak yerine onun yasal temsilcisinin genel kurula katılma hakkı vardır. Yasal temsilcilerin söz konusu ortağın anne-babası olmaları halinde bunların her ikisi de genel kurul toplantısına katılma hakkına sahiptir. Anne-babanın bu konuda izin vermeleri halinde sınırlı ehliyetsiz küçük genel kurul toplantısına bizzat katılabilir ve oy kullanabilir³³. Ergin olan bir kişinin fiziksel veya ruhsal sağlık durumunun elverişsizliği sebebiyle kendisine bir danışman atanmış ise ve bu danışmanın tarif edilmiş olan görev alanının içerisinde şirketteki ortaklık haklarının kullanılması da yer alıyorsa, bu durumda hem danışman hem de kendisine danışman atanmış bulunan kişi beraberce veya tek başlarına genel kurul toplantısına katılabilirler. Aynı durum ergin birinin belli alanlardaki irade açıklamalarının atanacak danışmanın onayına tâbi olduğu durumlarda da söz konusudur. Kendisine danışman atanan kişinin fiil ehliyetinden yoksun olması halinde ise sadece danışman, katılım hakkına sahiptir.

Tüzel kişiler ve şahıs şirketleri açısından ise –birden fazla paya sahip olursa bile- tek başına temsil yetkisine sahip olan tek bir yönetici veya şirket

³² Oy hakkının kullanılması ile ilgili olarak bkz. *Roth*, age, Anm. 2. 3; benzer şekilde *Hachenburg/Schilling*, age, § 14 Rn. 33 vd.

³³ Bkz. *Baumbach/Hueck/Zöllner*, § 48 Rn. 9.

ortağı temsilci olarak genel kurul toplantısına katılabilir. Çünkü bu durumda aynı yönde oy kullanılması geçerli ve gerekli olacaktır³⁴. Birlikte temsil kaydı ile temsil yetkisine sahip olunması halinde de birlikte temsile yetkili olanlarca gerekli olan çoğunlukta oyla kendi aralarında seçecekleri bir temsilci üzerinden ve sadece bir temsilci ile genel kurul toplantısına katılmak mümkün olacaktır³⁵. Böyle bir durumda söz konusu temsilcinin tek başına temsile yetkili olup olmadığı uyuşmazlık konusu olabileceği için, şirket sözleşmesine bu konuda bir hüküm koymak faydalı olacaktır.

Organ üyeleri (denetim kurulu üyeleri, danışma kurulu üyeleri gibi) bu sıfatlarından ötürü genel kurula katılma hakkına sahip değildirler. Bu kişiler ancak genel kuruldan bu yönde bir kararın çıkması halinde söz konusu şirketi temsilen şirketin ortak olduğu limited şirket genel kurul toplantısına katılabilirler.

Üçüncü kişilerin genel kurul toplantısına katılım hakkı ise, ancak objektif açıdan haklı sebeplerin varlığına binaen şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde mümkündür³⁶. Özellikle de aile şirketi mahiyetindeki küçük şirketlerde genel olarak medya temsilcilerinin genel kurul toplantısına katılmalarına izin verilemeyecektir. (Bütün ortakların buna onay vermeleri halinde durum tabii ki farklı olacaktır). Üçüncü kişilerin şirket sözleşmesinde buna ilişkin bir hüküm olmaksızın ortakların oy çokluğu ile genel kurul toplantısına katılmaları imkanı da aynı şekilde sadece objektif açıdan haklı sebeplerin varlığı halinde mümkündür³⁷. Aksi halde şirket sözleşmesinin sadece müşterek amaçlara ulaşılması için ortaklarca birlikte gösterilecek özel çabayı kapsadığı ve üçüncü kişilerin objektif açıdan haklı sebepler olmaksızın bu özel nitelik taşıyan toplantıya katılmalarının kabul edilebilir bir durum olmadığı göz ardı edilmiş olur. Bu bağlamda objektif açıdan haklı sebepler çoğu zaman belli gündem maddeleri olacaktır. Üçüncü kişilerin ve özellikle

³⁴ Karşl. *Großfeld/Spennemann*, Die Teilnahmeberechtigung mehrerer gesetzlicher Vertreter von Gesellschaften in Mitgliederversammlungen von Kapitalgesellschaften und Genossenschaften, AG 1979, 128.

³⁵ Bu yönde Scholz/*Schmidt/Seibt*, Rn. 23; farklı yönde Ulmer/Habersack/Winter/*Hüffer*, Rn. 16; MüKoGmbHG/*Drescher, Ingo*, § 47 Rn. 83; Michalski/*Römermann*, Rn. 46; *Großfeld/Spennemann* dipnot 19.

³⁶ Objektif açıdan haklı sebeplerin varlığı şartı aranmaksızın bunu mümkün olduğu görüşü için bkz. MüKoGmbHG/*Liebscher*, Rn. 56; Lutter/Hommelhoff/*Bayer*, Rn. 8; OLG Düsseldorf GmbHR 1992, 611; bkz. TEOMAN, Ömer, "Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına 'Dinleyicilerin' Katılması", Otuz Yıl Ticaret Hukuku, Tüm Makalelerim, C. 1, 1971-1982, 2000, s. 224 vd.

³⁷ Bkz. Baumbach/Hueck/*Zöllner*, GmbHG, § 48 Rn. 14.

de medya temsilcilerinin genel kurul toplantısında mevcudiyeti çoğu zaman toplantıya katılan diğer hak sahiplerinin tavırlarında, hal ve hareketlerinde değişikliğe yol açabilecektir. Üçüncü kişilerin genel kurul toplantısına katılımı, özellikle de danışmanlara bu imkânın tanınması halinde eşit işlem ilkesine dikkat edilmesi gerekir. Üçüncü kişilerin genel kurula katılımı (konuşma hakkı olmaksızın) belli konularla da sınırlanabilir. Avukat, mali müşavir gibi uzman veya danışman kişilerin şirket sözleşmesinde buna ilişkin bir hüküm olmaksızın tek tek ortaklar tarafından genel kurul toplantısına beraberce getirilmesi, buna genel kurul toplantısında ortaklarca açıkça izin verilmesini gerektirir³⁸. Çok önemli özel durumlarda ortaklar arasındaki sadakat yükümlülüğü gereğince çok önemli kararların alınacak olması ve bu konularda ortağın uzmanlık bilgisinin olmaması halinde³⁹ danışman sıfatıyla refakatçilerin genel kurul toplantısına katılmasına izin verilmesi gerekliliği söz konusu olabilir⁴⁰.

Şirket sözleşmesi genel kurula katılım şartlarının kontrolüne ilişkin hükümler içerebilir. Bu konuda hükümlerin mevcut olmaması ve katılım şartlarının mevcut olup olmadığı hakkında şüphe olması halinde, kural olarak ilgili kişinin de oylamaya katılma hakkı saklı kalmak üzere genel kurul basit çoğunluk ile bu konuda karar verir. Uyuşmazlığın bir pay dolayısıyla genel kurula katılma hakkına sahip olduğunu ileri süren iki kişiden hangisinin genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip olduğu ile ilgili olması halinde ise tabii olarak her ikisi de oylamaya katılamayacaktır. Çünkü her hal-ü karda bu kişilerden bir tanesi genel kurul toplantısına katılmaya hakkı olmadığı halde katılmış ve bunun da ötesinde oy kullanmış olacaktır. Bu tür durumlarda genel kurul toplantısını yönetecek başkanın seçilmiş olması halinde bu iki

³⁸ OLG Stuttgart ZIP 1993, 1474; OLG Naumburg GmbHR 1996, 934; daha az sınırlayıcı görüş için bkz. *Saenger, Ingo*, Hinzuziehung von Stellvertreter oder Beistand bei Beschlussfassung und Kontrolle im Gesellschaftsrecht, NJW 1992, 351. Bu konuda ayrıca OLG Düsseldorf, GmbHR 2002, 67.

³⁹ Örneğin gerekli hukuki bilgidен yoksun olunması durumunda OLG Naumburg GmbHR 1996, 934, 936; veya ortaklık haklarının başka türlü kullanım imkanının olmaması haline ilişkin olarak bkz. OLG Stuttgart GmbHR 1997, 1107.

⁴⁰ Haklı olarak bu görüşte OLG Stuttgart GmbHR 1997, 1107; OLG Naumburg GmbHR 1996, 934; *Fingerhut, Michael/Schröder, Mathias*, Recht des GmbH-Gesellschafters auf Beziehung eines juristischen Beraters in der Gesellschafterversammlung, BB 1999, 1230. Ayrıntılı bilgi için *Werner, Rüdiger*, Präsenz anwaltlicher Berater in der Gesellschafterversammlung der GmbH, GmbHR 2006, 871: Sadece burada çatışacak menfaatlerin tartışılması sonucunda, ortaklık haklarının kullanılması açısından bu tür kişilerin katılımının gerekliliğinin ağır basması halinde katılımın mümkün olduğu görüşünü ileri sürmektedir.

kişiden hangisinin katılım hakkına sahip olduğuna o karar verecektir⁴¹. Bu konu hakkında görüş ayrılığı mevcuttur⁴². Doktrinde baskın olan görüşe göre toplantı başkanı sadece geçici bir karar verir, genel kurul toplantısında oy çokluğu ile alınacak bir kararla toplantı başkanının kararı değiştirilebilir. Bu görüşün altında bir tüzel kişiliğin kendisi ile ilgili kararları almaktaki serbestisi ve demokratik prensipler yer alır. Fakat bu görüşün dikkate almadığı husus ise genel kurul toplantısının toplantı başkanının sorumluluğunda yürütüldüğüdür. Genel kurulun veya genel kurul toplantı başkanının bu konuda alacağı karar daima geçici nitelikte bir karar olacaktır. Bu karar sadece genel kurul toplantısının düzeni ve işleyişine ilişkin bir karar olup, pay üzerindeki hak sahipliği üzerine verilmiş bir karar gücüne sahip değildir.

Toplantıya katılma hakkının oy kullanma hakkından ayrı olarak değerlendirilmesi gerekir. Toplantıya katılma hakkından otomatikman oy kullanma hakkı doğmaz. Oy kullanma hakkının olup olmadığı tüzel kişilerin iç ilişkilerini serbestçe düzenleyebilme hakkı çerçevesinde serbestçe düzenlenebilir ve böylece oydan yoksun paylar oluşturulabilir. Fakat oy hakkından yoksun şirket ortağı için ise kural olarak daima genel kurul toplantısına katılma hakkı vardır⁴³. Katılım hakkına sahip ortağın veya onun temsilcisinin toplantıya katılım hakkının zedelenmesi (bunların toplantıya davet edilmemesi veya toplantıya katılmak istemelerine rağmen kendilerine müsaade edilmemesi gibi), onun sahip olduğu payların oydan yoksun olması veya kullanacağı oyun sonuca etkili olmayacağı açık olsa bile bu toplantıda alınan kararlar iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olacaktır⁴⁴. Temsil yetkisine ilişkin yetki belgesini sunan kişinin genel kurul toplantısına katılımının engellenmesi de bu toplantıda alınan kararların iptal edilebilirliğine yol açar. Aynı şekilde yabancı dilde hazırlanmış olan temsil yetkisine ilişkin yetki belgesinin kabul edilmemesi de hakkaniyete aykırılık teşkil edebilir

⁴¹ Bkz. Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG, § 48 Rn. 14.

⁴² Karşı görüş için bkz. Scholz/Schmidt/Seibt, Rn. 28; ayrıca Ulmer/Habersack/Winter/Hüf-fer, Rn. 32.

⁴³ BGH NJW 1971, 2225; WM 1985, 567, 568; NJW-RR 2006, 831, 832; Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 48 Rn. 6; Lutter/Hommelhoff/Bayer, GmbHG § 48 Rn. 3; Michalski/Rö-mermann, GmbHG § 48 Rn. 35; Roth/Altmeppen, GmbHG § 48 Rn. 4; Scholz/Schmidt/Se-ibt, GmbHG § 48 Rn. 13; Ulmer/Habersack/Winter/Hüf-fer, GmbHG § 48 Rn. 14; Münch-KommGmbHG/Liebscher, GmbHG § 48 Rn. 11.

⁴⁴ Michalski/Römermann, GmbHG § 48 Rn. 126; OLG Hamm NJW-RR 2003, 1400, 1401; LG Dortmund NZG 1998, 390, 391; Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 48 Rn. 15; Scholz/Schmidt/Seibt, GmbHG § 48 Rn. 29; Rowedder/Schmidt-Leithoff/Koppensteiner, Rn. 11; OLG Hamm NZG 2003, 926; karşı görüş için bkz. BGH, BB 1972, 772; ayrıca karşı. Baum-bach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 47 Anh. Rn. 125 vd.

ve alınan kararların iptal edilebilirliğine yol açabilir⁴⁵. Buna karşın katılım hakkına sahip olmayan kişinin toplantıya katılımına izin verilmiş olması kural olarak alınan kararların hukuka uygunluklarını etkilemez⁴⁶. Pazar günü genel kurul toplantısının yapılmış olması⁴⁷ da katılım hakkını zedelemeyiz⁴⁸, bu durum daha çok bir usul hatası teşkil eder.

C. Toplantı Türleri

1. Yapıldıkları Zaman Bakımından

Olağan genel kurul toplantıları, TTK m. 617/1'e göre, her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içinde yapılır⁴⁹. Olağan genel kurul toplantıları her yıl yapılması gereken toplantılar olup bu tür toplantıların yapılması için şirket sözleşmesinde öngörülmüş olma yahut bazı hallerin gerçekleşmiş olması şartı aranmamaktadır.

Olağanüstü genel kurul toplantıları ise, her yıl yapılması zorunlu olmayan, gerektirici sebeplerin varlığı halinde ve şirket sözleşmesi uyarınca gerçekleştirilen toplantılardır. Her ne kadar TTK m. 617/1, 2. cümlede olağanüstü genel kurul toplantılarının şirket sözleşmesi uyarınca ve gereklikçe yapılmaları gerektiği belirtilmiş olsa da gerekli hallerin önceden bilinmesinin mümkün olmayışı, Kanun metninde yer alan şartlar arasındaki bağlacın "ve" değil "veya" olup olamayacağını tartışılması gerekmektedir. ETTK m. 538/1'de genel kurulun olağanüstü toplanabilmesi için gerekli bu iki şart arasında veya bağlacının kullanılması söz konusu iken 6102 Sayılı TTK'de şartlar arasında "ve" bağlacının öngörülmüş olmasının dikkatle ele alınması gerekmektedir. Burada kanun koyucunun, ETTK döneminde ortaya çıkan ve herhangi bir gerektirici sebebin olduğunun ileri sürülmesiyle genel kurulu sürekli, aslında gerçekten toplantının gerekmediği durumlarda, olağanüstü toplantıya çağırmanın önüne geçmeye çalıştığının ve bilinçli bir şekilde aradaki bağlacı "ve" olarak ele aldığı kabulü gerekmektedir. Mevaz İsv. BK m. 805/2'de yer alan düzenlemede de genel kurulun şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektirici sebeplerin varlığı halinde ("*nach Massgabe der Statuten und*

⁴⁵ Bkz. Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 47 Rn. 113 vd.

⁴⁶ Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 48 Rn. 15; Michalski/Römermann, GmbHG § 48 Rn. 125; MünchKommGmbHG/Liebscher, GmbHG § 48 Rn. 59; Roth/Altmeppen, GmbHG § 48 Rn. 5; Scholz/Schmidt/Seibt, Rn. 29; Meyer-Landrut, Rn. 9; danışmanlarla ilgili olarak bkz. Roth/Altmeppen Rn. 5.

⁴⁷ Bu konuda bkz. Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 51 Rn. 14.

⁴⁸ Aksi görüşte LG Darmstadt BB 1981, 72.

⁴⁹ Mevaz İsv. BK m. 805/2'de bu süre altı ay olarak öngörülmüştür.

bei Bedarf“) olağanüstü toplanabileceğinin belirtilmiş olmasıyla da kanun koyucunun, bilinçli olarak her iki şartı bir arada aradığını söylemek mümkün olacaktır. Ancak burada, aslında gerekli olmadığı halde olağanüstü genel kurul toplantılarının yapılmasının önüne geçilmek istenmekle birlikte, söz konusu hükmün şirket sözleşmesinde öngörülmeyen hallerde genel kurulun olağanüstü toplanamayacağı şeklinde de anlaşılması gerekmektedir. Kanımızca, şirket sözleşmesinde hangi hallerde genel kurulun olağanüstü toplanabileceğinin sayma yoluyla değil de örnekseme yoluyla belirtilmiş olması yeterli olmalıdır. Bir başka ifadeyle, şirket sözleşmesinde genel kurulun olağanüstü toplanabileceği hallerin çerçevesi çizilmeli, bu hallerin kazuistik şekilde düzenlenmesinden kaçınılmalıdır. Aksi halde, öngörülemeyen fakat genel kurulun toplanmasını gerektiren bir durumun ortaya çıkması halinde genel kurulun olağanüstü toplanması mümkün olmayacaktır.

Olağanüstü genel kurul toplantıları gerektirici sebeplerin varlığı halinde yapılacaklarından, gerektirici sebeplerin var olmaması halinde bir şirketin varlığını sürdürdüğü müddetçe hiçbir zaman bu şekilde toplanmaması da mümkündür. Bir başka ifadeyle, olağan toplantıların her yıl yapılma zorunluluğu, olağanüstü toplantılar bakımından söz konusu değildir.

2. Yapıldıkları Yer Bakımından

6102 Sayılı TTK ile getirilen yeniliklerden biri de genel kurul toplantılarının elektronik ortamdan yayınlanmasıdır. Nitekim TTK m. 1527/2'ye göre limited şirket genel kurul toplantılarının elektronik ortamda yapılması mümkündür. Bu sebeple genel kurul toplantılarını yapıldıkları yer bakımından fiziksel genel kurul toplantıları ile elektronik ortamda yapılan genel kurul toplantıları olmak üzere iki alt başlık altında değerlendirmek mümkündür.

Elektronik ortam kavramı, her ne kadar her türlü elektronik aracın kullanılabilmesinin mümkün olduğu bir mecrayı içerse de kanun koyucunun TTK bağlamında elektronik ortam kavramına yaklaşımı sadece “internet” odaklı olacak şekilde son derece kısıtlıdır. Gerçekten TTK m. 1527/3'e göre, elektronik ortamda oy kullanabilmek için şirketlerin bu amaca özgülenmiş internet sitelerinin varlığı *sine qua non* nitelik taşıdığından, kanun koyucunun elektronik ortam kavramından anlaşılması gerekenin internet ortamı olduğunun kabulü kaçınılmazdır.

İnternet ortamında yapılacak genel kurul toplantılarının da iki farklı şekilde gerçekleşmesi mümkündür. Bunlardan ilki *sanal genel kurul* olup,

bu toplantılarla, fiziki bir genel kurul toplantısına gerek olmaksızın pay sahiplerinin tamamen internet üzerinden katılmasıyla gerçekleşen toplantılar kastedilmektedir. İkinci durumda ise *online genel kurul* söz konusu olup, fiziki katılımlı genel kurul toplantısına isteyen pay sahiplerinin internet üzerinden katılmaları şeklinde gerçekleşen toplantılar kastedilmektedir. TTK m. 1527'nin gerekçesi incelendiğinde, kanun koyucunun online genel kurul kavramına açıkça değinmek suretiyle TTK'de sanal genel kurul toplantılarının şu an için mümkün olmadığını söylemek mümkündür⁵⁰. Kaldı ki TTK m. 1527'nin gerekçesi söz konusu olmasa bile, TTK m. 1527/2'de elektronik ortamda genel kurula “katılma” imkanının düzenlenmiş olması da kanun koyucunun fiziki genel kurul toplantılarına internet üzerinden katılımın söz konusu olduğu *online genel kurulu* benimsediğini gözler önüne sermektedir⁵¹.

D. Toplantıya Çağrı

1. Çağrıya Yetkili Olanlar

YTTK m. 617/1'e göre genel kurulu toplantıya çağırmak kural olarak müdürlerin görevidir. YTTK m. 625/1, (g)'de bu durum devredilmez ve vazgeçilmez bir görev olarak müdürlere bahşedilmiştir. Çağrıyı kural olarak müdürler yapmakla birlikte bazı durumların gerçekleşmesi halinde çağrının müdürler dışındaki kişiler tarafından da gerçekleştirilmesi mümkündür. Daha önce de belirtildiği gibi TTK m. 617/3'e göre toplantıya çağrı hakkında anonim şirket hükümlerinin uygulanması gerekeceğinden TTK m. 410 vd.'nin incelenmesi gerekmektedir. Bu sebeple, TTK m. 410/1, 2. cümleye göre, tasfiye memurları da görevleri ile ilgili konular için genel kurulu toplantıya çağırabilmektedirler. Ancak tasfiye memurlarının bu çağrısı, söz konusu hükümden de anlaşılacağı üzere görevleri ile ilgili konuları içermelidir, bir başka ifadeyle tasfiye amacı sınırlı olmalıdır.

TTK m. 410/2'de tek bir pay sahibinin de genel kurulu toplantıya çağırabileceği belirtilmiştir. Söz konusu hükme göre, müdürler kurulunun devamlı toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilecektir. Bu hükümden de anlaşılacağı gibi tek bir pay sahibi dilediği gibi genel kurulu toplantıya çağıramayacak, genel kurulu belli bazı durumlarda, ancak mahkemenin izniyle toplantıya çağırabilecektir.

⁵⁰ TEKİN, Ufuk, Limited Şirket Genel Kurulunun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2013, s. 19.

⁵¹ TEKİN, s. 22.

Genel kurulu toplantıya çağırabileceklerden bir diğeri de azlıktır⁵². TTK m. 411, azlığın genel kurulu toplantıya çağırabileceğinin açıkça düzenlendiği hükümdür. Söz konusu hükümde azlığın genel kurulu toplantıya çağrı ve gündeme madde eklenmesini talep hakkı olmak üzere iki bağımsız haktan söz etmek mümkündür. Her iki hak bakımından da TTK m. 617/3'te azlığın çağrı ve öneri hakkının anonim şirket hükümlerine göre kullanılacağını belirtilmiş olmasıyla TTK m. 411'in uygulanması gerekmektedir. Buna göre azlık, sermayenin en az onda birini (%10), [halka açık anonim şirketlerde yirmide birini (%5)] oluşturan pay sahiplerini ifade etmektedir. Şirket sözleşmesiyle daha az bir nisabın azlık olarak öngörülmesi de mümkündür.

Azlık, bizzat genel kurulu toplantıya çağırılmamakta, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek müdürlerden genel kurulu toplantıya çağırılmalarını veya gündeme madde eklenmesini talep edeceklerdir. Azlığın müdürlere yöneltecekleri çağrı isteminin TTK m. 411/3'teki geçerlilik şekline uygun olarak noter aracılığıyla da yapılması gerekmektedir. Bu sebeple, hükmün 1. fıkrasında bahsedilen yazılı bildirim aynı hükmün 3. fıkrasından da anlaşılacağı üzere noter aracılığıyla yapılan bildirim ifade ettiği açıktır. Onun içindir ki, hükmün fıkraları arasında tutarsızlıktan kaçınmak amacıyla hükmün 1. fıkrasında müdürlere yöneltilecek çağrı talebinin yazılı olduğunun belirtilmesine, 3. fıkrada belirtilen noter aracılığıyla iletimin her halükarda yazılılık şartını da içinde barındıracağından bahisle, gerek olmadığını söylemek kanaatimizce isabetlidir.

Azlığın müdürlere yönelttikleri çağrı talebinin kabul edilmesi halinde genel kurul en geç kırk beş gün içerisinde yapılacak şekilde toplantıya çağrılır. Aksi halde TTK m. 411/4'e göre çağrı istem sahiplerince yapılacaktır. Müdürler, azlığın talebini kabul etmezse yahut isteme yedi iş günü içerisinde olumlu cevap vermezlerse, TTK m. 412/1'e göre, aynı pay sahiplerinin başvurusu üzerine şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, genel kurulun toplanmasına karar verebilecektir. Mahkemenin toplantıyı gerekli görmesi halinde, gündemi düzenlemek ve çağrıyı yapmak üzere bir kayyım atayacaktır. Söz konusu hükümler birlikte değerlendirildiğinde, bu düzenlemelerle Eski TTK zamanında karşılaşılan ve çağrı talebine cevap vermemek suretiyle müdürlerin işi sürüncemede bırakan tutumlarının önüne

⁵² Azlığın genel kurulu toplantıya çağrı için bkz. AYAN, Özge, Limited Ortaklıklarda Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırma, Gündeme Madde Eklenmesini İsteme ve Sorumluluk Davası Açma Hakları, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2004, s. 55-56; YASAMAN, Hamdi, "Anonim Ortaklıklarda Azınlığın Genel Kurulu Toplantıya Çağırması", Reha POROY'a Armağan, 1995, s. 450 vd.

geçilmek istenmiş ve yedi iş günü içerisinde olumlu cevap verilmemesi halini, azlığın çağrı talebinin zımnen reddi olarak kabul edilmiştir.

Ancak burada bir hususun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. TTK m. 411 ile kanun koyucu, azlığın çağrı ve gündeme madde eklenmesini talep haklarını her ne kadar aynı hükümde ele almışsa da bu hakların kullanılmasına bağlanan sonuçlar bakımından farklılık yaratılmıştır. Şöyle ki, m. 411/4'te müdürlerin, azlığın çağrı talebini kabul etmeleri ve fakat çağrıyı gerçekleştirmemeleri halinde "çağrının" istem sahiplerince yapılacağı belirtilmiştir. Bu sebeple, gündeme madde eklenmesini talep eden azlığın bu talebinin kabul edilmesi ve fakat gündeme bahsi geçen maddenin eklenmemesi halinde, azlığın gündeme madde eklenmesini bizzat talep edebilme hakkı söz konusu olmayacaktır. Genel kurulu toplantıya çağırılan azlık, TTK m. 413'e göre gündemi de belirteceğinden, çağrı hakkı ile birlikte gündeme madde eklenmesini talep ettiğinde, dilediği maddeyi gündeme ekleyebilecektir. Ancak, zaten toplanacak bir genel kurul gündemine madde eklemek isteyen azlık pay sahiplerinin, bu taleplerinin kabul edilmesine rağmen gündemde bu pay sahiplerinin eklenmesini istedikleri maddeye yer verilmemiş olması ihtimalinde, azlığın TTK m. 411/4'ün lafzına göre savunmasız bırakıldığı açıktır. Bu durumda, gündeme madde eklenmesini talep eden azlığın, taleplerinin zımnen reddedildiğinden bahisle mahkmeden, gündeme eklemek istedikleri maddenin eklenmesini talep haklarının olduğunu söylemek kanımızca mümkündür.

2. Çağrının Şekli

TTK m. 414'e göre, genel kurul toplantıya, şirket sözleşmesinde öngörülen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde (TTSG) yayımlanan ilanla çağrılır. Her ne kadar TTK m. 617/3'te çağrıya ilişkin anonim şirket hükümlerine atıfta bulunulmuş olsa da, TTK m. 617/2'de genel kurulun toplantı gününden en az onbeş gün önce⁵³ toplantıya çağrılacağı belirtildiğinden artık TTK m. 414/1, 2. cümlesindeki iki haftalık sürenin dikkate alınmaması gerekmektedir. Bu onbeş günlük sürenin, şirket sözleşmesiyle uzatılabilmesi mümkün olduğu gibi, on güne kadar kısaltılabilmesi de mümkündür. Çağrının, genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce genel kurul toplantısına katılma hakkı olanlara iadeli taahhütlü mektupla gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

⁵³ Mehaz İsv. BK m. 805/3'te bu süre 20 gün olarak öngörülmüştür.

E. Karar Alma

Limited şirket genel kurulunun alacağı kararlar bakımından öncelikle pay sahiplerinin oy haklarının belirlenmesi gerekmektedir. TTK m. 618'e göre, pay sahiplerinin oy hakları esas sermaye paylarının itibari değerine göre hesaplanır. Şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmedikçe her yirmibeş Türk Lirası bir oy hakkı verir. Her pay sahibinin en az bir oy hakkını haiz olduğunun öngörülmüş olmasıyla oy hakkının pay sahiplerine tanınan vazgeçilmez bir hak olduğu anlaşılmaktadır. Alınacak karar ile bir yükümlülüğün kurtulacak veya sorumluluğunun ortadan kalkması söz konusu olan şirket ortaklarının oy kullanma hakları yoktur. Bu kişinin aynı zamanda başkalarını temsilen oy kullanması da mümkün değildir⁵⁴. Hükümde ayrıca oy hakkında imtiyazın da mümkün olduğu belirtilmektedir. Ancak aynı hükmün ikinci fıkrasında oyda imtiyaza bir üst sınır getirilmiştir. Doktrinde oyda imtiyazın mümkün olduğu ve bu imtiyazın bir üst sınırının bulunduğu konularında herhangi bir fikir ayrılığı söz konusu değildir. Ancak üst sınırın nasıl hesaplanması gerektiği konusunda farklı görüşler ileri sürülmektedir. Bir görüşe göre, mehz İsv. BK m. 806/2'nin ikinci cümlesinin TTK'ye aktarılmasında bir tercüme hatasının yapıldığı ve paylar arasında karşılaştırılması gerekenin itibari değerlerin toplamı olmayıp; asıl karşılaştırılması gerekenin, itibari değerlerin olması gerektiği kabul edilmektedir⁵⁵.

Limited şirket genel kurulu, fiziki toplantının yapılması ile karar alabileceği gibi toplantı yapılmaksızın elden dolaştırma yoluyla yani sirküler karar da alabilir. İsviçre doktrininde *yazışma yoluyla karar* denilen bu karar alma biçimi TTK m. 617/4'te düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, sirküler karar alabilmek için öncelikle karar önerisinin tüm ortakların onayına sunulması gerekmektedir. Kararın tüm ortakların onayına sunulması gerekli ve yeterli olup, kararın alınabilmesi için oy birliğinin bulunması gerekli değildir. Ayrıca bu önerinin geçerliliği için tüm ortakların yazılı onayının bulunması da gerekmektedir⁵⁶. Sirküler karar alma yöntemi, genel

⁵⁴ Alman Limited Şirketler Kanunu'nun 47. maddesinin 4. fıkrasında bu yönde bir hüküm mevcuttur.

⁵⁵ İlgili hüküm şu şekildedir: “*In diesem Fall müssen die Stammanteile mit dem tiefsten Nennwert mindestens einen Zehntel des Nennwerts der übrigen Stammanteile aufweisen*”. Hükümde itibari değeri en düşük pay ile tek tek diğer paylar arasında bir kıyas ve 1/10 şartı öne sürülmek istense “*jeweils der übrigen Nennwerte*” gibi bir ifade kullanılabilirdi. Halbuki burada “*des Nennwerts der übrigen Stammanteile*” ifadesi kullanılmıştır.

⁵⁶ Alman limited şirketler kanununun (GmbHG) 48. maddesinin 2. fıkrasına göre sirküler yoluyla karar alınabilmesi için ya tüm ortakların alınacak karara ilişkin yazılı olarak olumlu yönde oy kullanmaları, ya da farklı yönde oy kullanmakla beraber sirküler yoluyla karar alın-

kurulun fiziken toplanması ihtimaline alternatif bir yol olarak öngörölmüş olup, bu yolla ortaklara vazgeçilmez nitelikte bahşedilen genel kurula katılma hakları ortadan kaldırmamalıdır. Bunun içindir ki TTK m. 617/4'te belirtilen "herhangi bir ortak sözlü görüşme talebinde bulunmadıkça" ifadesi göz ardı edilmemelidir. Bir başka ifadeyle, sirküler karar alma yoluyla karar alınabilmesi için ortakların sözlü genel kurul toplantısını talep etmemeleri gerekmektedir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, fiziki toplantı ile sirküler yoluyla karar alma şekillerinin kombine edilerek ("*kombinierte Beschlussfassung*") karar alınabilmesi için, bu imkânın şirket sözleşmesi ile açıkça öngörölmüş olması⁵⁷ gerekir⁵⁸.

TTK m.617/4'teki ifadeden her türlü konuda sirküler yoluyla karar almanın mümkün olduğu sonucu çıkmaktadır. Oysaki, Alman Birleşme, Tür Değiştirme ve Bölünmeye ilişkin Kanun'un (Umwandlungsgesetz) m. 193/1, 2. bendine göre tür değiştirme, m. 13/1, 2. bendinde göre birleşme, m. 13/1, 2. bendinin 125. madde ile beraber değerlendirilmesi sonucu bölünmeye ilişkin kararlar ancak genel kurulun yapacağı bir toplantıda alınabileceğine ilişkin hükümler mevcuttur.

F. Toplantı ve Karar Nisapları

TTK m. 620 ve 621. maddelerinde düzenlenen nisaplar hususunun açıklanmasından önce toplantı yeter sayılarının aranıp aranmadığı üzerinde durmak gerekir. Kanun koyucu nisapları olağan ve önemli kararlar bakımından tasnife tâbi tuttuğundan sorunun çözümünde de olağan karar-önemli karar ayrımı göz ardı edilmemelidir. TTK m. 620'ye göre, Kanun yahut şirket sözleşmesinde aksi öngörölmedikçe, tüm genel kurul kararlarının toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınmaları gerekmektedir. Buna göre, olağan kararlar bakımından kanun koyucunun herhangi bir toplantı yeter sayısı aramadığını söylemek mümkündür. Kanun koyucu olağan kararlar bakımından bir toplantı yeter sayısı öngörmediğı gibi, karar yeter sayısı olarak

ması talebine yazılı olarak onay vermeleri gerekmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 48 Rn. 27 vd.

⁵⁷ Karar alma türlerinin kombinasyonuna ilişkin öngörülecek hükümlerle ilgili öneriler için bkz. Wernicke, Thomas/Albrecht, Frauke, Die kombinierte Beschlussfassung in der GmbH, GmbHR 2010, 393.

⁵⁸ BGH NZG 2006, 428; OLG Celle NZG 2002, 824; Michalski/Römermann, Rn. 279; Ulmer/Habersack/Winter/Hüffer, Rn. 60; MünchHdB GesR III/Wolff, § 39 Rn. 107; aksi görüşte Roth/Altmeppen, Rn. 39; Scholz/Schmidt/Seibt, Rn. 67; MüKoGmbHG/Liebscher, Rn. 174.

da “toplantıda temsil edilen oy” kavramından hareket etmiştir⁵⁹. Hal böyle olunca, katılımın son derece az olduğu genel kurul toplantılarda dahi genel kurulun karar alabilmesi mümkün hale gelmiştir. Buna göre usulüne göre çağrının yapılmış olması kaydıyla, toplantıya katılanların sayısı ve bunların esas sermaye paylarının miktarı önemli olmayacak, hatta tek bir kişinin katılımı ile de toplantı icra edilebilecek ve hukuken geçerli olacak şekilde kararlar alınabilecektir⁶⁰. Hemen belirtmek gerekir ki, esas sözleşme ile toplantı yeter sayısı hükme bağlanabilir. Bu nisapların sadece belli konularla sınırlı olarak öngörülmesi de mümkündür⁶¹. Bu durumda öngörülen toplantı nisabına uyulmaksızın alınan kararlar iptal edilebilirler⁶². Esas sözleşme ile öngörülecek bu nisaplar, pay sahipleri için genel kurul toplantısına katılmayı bir sadakat yükümü haline getirebilir. Bu durumda genel kurul toplantısının karar alma kabiliyetini ortadan kaldırmak amacıyla toplantıya katılmamak sadakat yükümüne aykırılık teşkil edecektir⁶³. Fakat uygulamada genel kurul toplantısına katılmayarak toplantının yapılmasını engelleme çabalarının önüne geçebilmek için, başarısızlıkla sonuçlanan toplantı girişiminden daha sonraki toplantılar (“Folgeversammlung”) için ya daha düşük toplantı nisaplarının, ya da hiçbir nisabın aranmaması şeklindeki bir hükmün esas sözleşmeye konulmasıyla çözüme bağlanabilir⁶⁴. Fakat bu toplantının geçerliliği için ilk yapılması amaçlanan toplantının gündemi ile toplanması gerekir⁶⁵.

Bu bağlamda, öngörülen toplantı yeter sayısına ulaşılmasının yeterli olup olmayacağı, ayrıca bu sayının toplantı süresince muhafaza edilmesi gerekli olup olmadığı⁶⁶ sorusu ile de karşılaşılır. Bu sorunun cevabı öncelikle

⁵⁹ Mehzar kanunda olağan karar yeter sayısı “temsil edilen oy” (“*vertretenen Stimmen*”) kavramından hareketle açıklanmaya çalışılmıştır.

⁶⁰ Bu genel görüş için örneğin bkz. OLG Köln NZG 2002, 381, 383.

⁶¹ Winstel, Marc, Beschlussfähigkeit der Gesellschafterversammlung, GmbHR 2010, 793.

⁶² Bu konudaki genel görüş için bkz. BGH NJW-RR 1989, 347; OLG Stuttgart DB 2012, 627; OLG Brandenburg GmbHR 1996, 539

⁶³ Karşl. OLG Hamburg WM 1992, 272.

⁶⁴ Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 48 Rn. 4.

⁶⁵ Karşl. OLG München GmbHR 1994, 125.

⁶⁶ Toplantıya katılımın öngörülen nisabın altına düşmesi halinde karar alma yeteneğinin kaybı için bkz. OLG Brandenburg BeckRS 2009, 05851. Başka durumlarda toplantıya katılan pay sahiplerinin dikkate alınmasına ilişkin bkz. *Werner*, Rüdiger, Die kraft Satzung beschlussunfähige Gesellschafterversammlung, GmbHR 2009, 289. Yazar, öngörülen nisaba ulaşıp ulaşılmadığının hesaplanmasında (toplantıya katılmaya hakkı olup da) toplantıya fiilen katılanların dikkate alınması gerektiğini, katılımcıların çekimser oy kullanmaları veya onların belli sebeplerle oy kullanma hakkından yoksun olmalarının, onların toplantı yeter sayısının hesaplanmasında dikkate alınmalarının önünde bir engel teşkil etmediklerini ifade eder.

söz konusu nisabı düzenleyen esas sözleşme hükmünün yorumuna bağlıdır. Şüphe halinde bu nisabın toplantı süresince muhafaza edilmesi gerektiğine hükmetmek gerekir. Zira öngörülen nisaplar, toplantının yapılabilmesi için başlangıçta aranan bir yeter sayı olarak değil, o toplantı ile hukuken geçerli olacak şekilde kararlar alınabilmesi için düşünülmüş olacaktır⁶⁷.

Önemli kararlar bakımından kanun koyucunun ağırlaştırılmış çifte nisap aramaktadır. Zira TTK m. 621/1'e göre, önemli kararlar, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabilir. Söz konusu hükme göre önemli kararlarda karar yeter sayısı hakkında kanımızca şu açıklamaları yapmak mümkündür:

- TTK m. 620'den farklı olarak toplantıda temsil edilen oylar değil, temsil edilen oylar dikkate alınmalıdır⁶⁸.

- Temsil edilen oyların en az üçte ikisi ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması gerekir. Bir başka ifadeyle bu iki nisap birbirinin alternatifi olmayıp, kümülatif olarak aranması gereken nisaplardır.

- Kanun koyucu çifte ve ağırlaştırılmış surette öngördüğü bu nisapları birlikte aramak suretiyle, önemli kararlar bakımından adeta dolaylı olarak bir toplantı yeter sayısının bulunması gerektiğini belirtmiştir.

- TTK m. 621/2'de ağırlaştırılmış nisapların şirket sözleşmesine konacak bir hükümle daha da ağırlaştırılabileceği öngörülmüştür. Ağırlaştırılmış nisabın arandığı hallerde bu nisabın daha da ağırlaştırılması isteniyorsa, şirket sözleşmesine konacak daha ağır nisaba ilişkin hüküm, öngörülecek bu yeni nisapla kabul edilmelidir. Örneğin, şirket merkezinin değiştirilmesinin, temsil edilen oyların 4/5'inin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunmasıyla mümkün olacağına ilişkin şirket sözleşmesi hükmünün, temsil edilen oyların 4/5'i ile kabul edilmesi gerekmektedir.

⁶⁷ Baumbach/Hueck/Zöllner, GmbHG § 48 Rn. 3.

⁶⁸ PULAŞLI, Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara 2012, s. 1102.